

Nagant wz. 1895

Rewolwer Nagant wz. 1895

Historia konstrukcji

Rewolwer Nagant wz. 1895 zaprojektował w 1894 roku belgijski konstruktor Léon Nagant z belgijskich zakładów Fabrique d'Armes Émile et Léon Nagant w Liege. Model ten wykorzystywał amunicję, którą opracował H. Pieper i został zgłoszony na rosyjski konkurs na broń boczną oficerów. Po przeprowadzeniu prób poligonowych został on przyjęty na uzbrojenie rosyjskich sił zbrojnych carskim dekretem z 13 maja 1895 roku jako rewolwer Nagant wz. 1895.

Oficerowie NKWD

Po zakupie partii rewolwerów wyprodukowanych w Belgii (20

tysiący egzemplarzy z zakładów Nagant oraz 11 tysięcy z zakładów Le Page), od 1898 roku ich seryjną produkcję podjęły zakłady w Tule (arsenał założony w 1595 roku przez cara Borysa Godunowa – noszący nazwę Imperatorskij Tulskij Orużejnij Zawod) , a w latach II Wojny Światowej także w zakładach w Iżewsku. W latach 1918-1945 wyprodukowano ponad 2 miliony egzemplarzy. Początkowo produkowano dwie wersje – „oficerską” zaopatrzoną w mechanizm samonapinania (DA – Double Action) i cechującą się starannym wykończeniem, oraz „żołnierską” bez samonapinania (SA – Single Action), wymagającą ręcznego napięcia kurka przed oddaniem strzału.

W niewielkiej liczbie powstały wersje

- z lufą wydłużoną do 300 mm,
- model zaopatrzony w bębenek odchylany na prawą stronę, którego dalszej produkcji zaniechano w 1910 roku, ponieważ udogodnienie to było odczuwalne tylko przez strzelców leworęcznych,
- w 1927 roku powstała wersja ze skróconą lufą o długości 85 mm.

W 1930 roku przystąpiono do produkcji nieznacznie zmodernizowanej, ujednocionej wersji rewolweru z samonapinaniem, która pozostała w produkcji do 1948 roku (nadano indeks ГРАУ: 56-Н-121). Wyprodukowanie jednego rewolweru wymagało 30 roboczogodzin.

W niewielkiej liczbie produkowano także wersje

- opracowana przez A. A. Smirnskiego wersja dostosowana do amunicji boczego zapłonu .22 LR,
- zaopatrzona w tłumik dźwięku typu BRAMIT (gazoszczelność komory naboju umożliwiała taki zabieg w rewolwerze) opracowany przez braci Mitin.

Oficer Polskiej Policjant w pełnym umundorowaniu, uzbrojeniu i rysztunku

Opis techniczny konstrukcji

Rewolwer powtarzalny działał na zasadzie mechanicznego obrotu bębna z nabojami, unieruchamianego urządzeniem zapadkowym sterowanym mechanizmem spustowym. Lufa zaopatrzona w 4 prawoskrętne bruzdy o skoku 240 mm. Rewolwer ma stały szkielet z wmontowanym bębenkiem blokowanym na osi. Okładki rękojeści drewniane. Bębenek można było jedynie odjąć od szkieletu, po zwolnieniu blokady. Przy przyjętym rozwiązaniu w czasie odwodzenia kurka bębenek był przesuwany do przodu za pomocą dopychacza powodując wsunięcie szyjki naboju do przewodu lufy. Przy strzale łuska ulegała rozdęciu uszczelniając przewód lufy i zapobiegając bocznemu wypływowi gazów. Niestety nadmiernie rozdęte łuski powodowały czasem zakleszczenie lufy i zablokowanie dalszego funkcjonowania broni. Wymagało to użycia długiego pręta aby wbić łuskę głębiej i przywrócić możliwość obrotu bębna.

Do ładowania/rozładowywania naboju po prawej stronie znajdowała się odchylana do dołu pokrywa. Wprowadzanie naboju odbywało się pojedynczo, z ręcznym obrotem bębna do następnej pozycji (przy przyjętym rozwiązaniu konstrukcyjnym nie można było zastosować obejm przytrzymujących kilka naboju). Puste łuski były usuwane pojedynczo stempelkiem umieszczonym przegubowo pod lufą. Zastosowano zewnętrzny kurek obrotowy z mechanizmem podwójnego działania (DA – Double Action). Ze względu na potrzebę przyłożenia dużej siły do spustu podczas samonapinania najczęściej odciągano jednak kurek kciukiem. Celownik stały był wyskalowany na odległość 50 m – składał się ze szczyrbiny umieszczonej na szkielecie oraz półkolistej muszki u wylotu lufy.

Stosowana amunicja

Naboje pakowano w zbiorcze drewniane skrzynki mieszczące 2184 sztuk.

1. Zwykła 7,62-мм револьверный патрон с пулей Р:

Długość naboju: 38,73 mm

Długość pocisku: 16,51 mm

Masa naboju: 12,8 g

Masa pocisku: 7g

Ładunek miotający: 1,2 g prochu czarnego lub 0,8 g prochu bezdymnego

Prędkość wylotowa: 270-290 m/s

Donośność skuteczna: 50 m

Donośność maksymalna: 700 m

Pocisk pełnopłaszczowy R z ołowianym rdzeniem. W rewolwerach tego typu zastosowano specyficzną amunicję opracowaną przez H. Piepera, z łuskami mosiężnymi z wystającą kryzą, mieszczącymi wewnątrz nie tylko ładunek miotający, ale również cały pocisk. Początkowo stosowano proch czarny (cechowała go między innymi większa niezawodność w warunkach mroźnej syberyjskiej zimy), a od 1920 roku przestawiono się wyłącznie na proch bezdymny. Podczas II Wojny Światowej ze względów oszczędnościowych zmniejszono ilość ładunku miotającego – zwykle do 0,32 g prochu bezdymnego, aczkolwiek zdarzały się jeszcze mniejsze naważki ładunku miotającego.

2. Ślepa 7,62-мм холостой револьверный патрон:

Amunicja szkolna pozbawiona pocisku.

W służbie niemieckiej przejęte egzemplarze broni otrzymały oznaczenie 7,62 mm Revolver 612 (r).

Podstawowe dane techniczne

Kaliber: 7,62 mm

Amunicja: 7,62x38R Nagant

Masa: własna 0,795 kg, załadowany 0,88 kg

Długość całkowita: 235 mm

Długość lufy: 110 mm

Długość linii celowniczej: 135 mm

Wysokość: 140 mm

Zasilanie: bębenek na 7 naboí

Szybkostrzelność: praktyczna 14 strz./min

Autor: Dawid Kałka

Bibliografia

1. A.E. Hartink: *Encyklopedia pistoletów i rewolwerów*. DEBIT, 2002.
2. Mjr. Frederick Myatt M.C., *Ilustrowana Encyklopedia Pistolety i Rewolwery*, ESPADON, 2014.
3. <http://www.dws-xip.pl/encyklopedia/rewnag-ru/>
4. Zdjęcia – Muzeum Militariów – Miejski Arsenał we

Wrocławiu